

[Transcript] Forklart / Hjemmeabort: - En dag i helvete

To piller i vesken. Så er det hjem på sofaen og der er det bare å vente på sterke blødninger og smetter som minner om en fødsel.

Sjlik beskriver norske kvinner hjemme og bort. For hvert år utfører tusenvis av norske kvinner av bort med piller.

Det som skal være en ukomplisert prosess oppleves for noen som en dag i helvete.

Hvorfor må kvinner lide på denne måten?

Du hører forklart fra Aftonposten. Jeg er Sjøhol og i dag er det tirsdag 30. mai.

Der er cirka 10.000 kvinner hvert år som velger å gjennomgå en selvbestemt av bort.

Og over 90% av disse kvinne får utførtene av bort ved hjelp av medikamenter.

Og disse kvinne, som vår helsejournalist Tine Dommere snakker om, er kvinner som har delt at en nylig publicert undersøkelse.

Der har 24 kvinner blitt grundig intervjuet om sine aborterfaringer.

Dette er en undersøkelse som har laget å forskere ved universitetet i Sørøst Norge.

I Norge har vi hatt selvbestemt av bort frem til luketol siden 1978.

Den vanligste metoden er medikamentell abort.

Det vil si, graviditeten blir avbrutt ved hjelp av medikamenter, altså piller og ikke kirurgi.

Denne metoden ble innført i 1998, og det var et stort fremskritt for kvinner.

For ikke bare slapp man nå et inngrep med narkosa, nå ble det også mulig for kvinner å utføre av borten hjemme i kjente og trygge omgivelser.

Og det var opplevelse rundt denne metoden som forskerne nå ønsket å se nærmere på.

Forskerne ville se på disse kvinnes erfaring med denne hjemme av borten, for de hadde en mistanke om at disse kvinne ikke ble møtt på samme måte som andre pasienter i helsevesene.

Norske kvinner kan altså velge mellom de to typerne venente, medikamentell eller kirurgisk abort. Den kirurgiske metoden, den utføres inn i narkosa, og legen gjør en utskrapning gjennom livmoralsen via skjeden.

Og med den andre metoden med piller, så kan kvinnen velge om hun vil gjennomføre dette på sykehus eller hjemme.

Og selv av borten med medikamenter, det starter med at kvinnen får en pille som gjør at graviditeten stanser opp.

Og så dra hun hjem og kan i utgangspunktet leve som normalt som mulig.

I denne perioden kan det hende at hun blir litt kvalm eller får litt vond til magen, noen opplever å blå, og noen opplever å blå litt mer.

Etter to der skal hun ta nye piller, og legges enten under tungen eller i skjeden.

Og dette legemidler gjør at livmørt trekker seg sammen.

Og de aller fleste, fra 95-98%, vil da abortere i løpet av noen timer, vanligvis 4-6 timer, og da støtes fosteret ut.

Selve av borten er da forbundet med blødning, og så kvinnen begynner å blå, og for noen er det som første dagsmens,

og for noen er det sterkere og med mye mer blødning.

Og Tine, hva forteller denne studien om kvinnes opplevelse med hemma bort?

De 24 kvinne fortalte at smertene kan oppleve som veldig intense, voldsom og skremmende.

Og mange av kvinne opplevde at det var mye vondre enn å ha vanlig mens, og noen som hadde føtt før samlinget nesten med føttselsmerttet.

I studien er det flere som beskriver smerten som et ekstrem eller som en dage helvete,

[Transcript] Forklart / Hjemmeabort: - En dag i helvete

og at smerten ofte var ledsaget av kvalme og en generelt sykdomsfølelse som kunne være timesvis og få enkelt å overdøyne.

Da jeg skrev saken, så snakket jeg med kvinner som hadde gjennomført tilsvarende av bort, og en av dem fortalt om veldig store smerter som satte henne helt ut i flere dager.

Men det er ikke bare dette som kom frem i studien.

En av forskerne bak studien fortalte meg at da de satte og leste svarne fra kvinne, så ble de så overrasket at de var nødt til å legge fra seg dokumenten inn i mellom.

For det kvinne fortalte, tog nærmest pussen fra forskerne.

Alt skal talfestes. Toppskår, ti av ti.

En god vurdering for det å lys opp i ernvores, og kan få oss til å presteeer bedre.

Men gjør det samtidig verden til et litt kipere sted?

Vi blir overvokket av enten kommersielle eller offentlige.

Så blir jeg velnødt til å selle og selle og selle.

Hør ny säsong av DeepDick i Podomi eller Aftonpostenappen.

Tine Dommere, hva er mest oppsiktsvekkende med denne studien?

Det er oppsiktsvekkende at det er så tilfeldig hvilke smertestillende kvinne får når de reiser dem etter denne typen av bort.

Veldig mange oppga at de bare blir sendt hjemme på rasett, og at de fikk beskjøm å ta kontakt hvis det blør mye eller gjør veldig vondt.

Men det er ikke like lett å vite hvor mye skal jeg blø for at det er blø for mye, og hvor vondt er egentlig vondt.

En ung gent jeg har snakket med fikk så lite smertestillende med seg at du måtte få sterkere medisin av en ven.

Så i tillegg til mange full smertelindring, så forteller kvinne om skamfølelse og må bli møtt med dømmende holdninger på sykehuset.

Der tankevekkene at så mange av de 24 deltagern i studien fortalte om skyll og skam etter å dratt hjem når de har tatt den første pillen,

noen kvinner ble møtt med kommentare som vet ikke hvordan de blir gravid, og en annen forteller om at hun opplevde en fordømmende stillhet.

Noen forteller at de ble møtt med en dømmende holdning på sykehuset, selv om de skulle gjennom noe som er helt lovlig så opplevde de det som skambelagt.

En annen sa at det var ikke noen som var ufine, men jeg opplevde heller ikke at noen gav meg noe ekstra for at jeg skulle følge meg litt bedre.

Men det er vanskelig å si om det var måten hun møtte meg på, eller om det bare var mine egne tanker om skam.

Det samme intervjuobjektet sier at hun følte selv at hun fortjente egentlig ikke noe omsorg.

Og etter at da borten er over, etter kraftige blødninger og for noen grusomme smerter, så sitter kvinnen igjen, ensomme og hjelpsløse.

Det kommer frem i studien.

Det er veldig mange som ikke vet at de kan ringe tilbake og ta kontakt.

Som jeg sa i stedet, mange føler også en engstelse, og det kan også gjøre at de egentlig ikke tør nesten å ta kontakt med helsevesen igjen.

En av de sa det at hvis du har tatt en operasjon, så ringer de der fra sykehuset etter noen dag og spør hvordan det går med deg, og at man føler seg i varetatt.

[Transcript] Forklart / Hjemmeabort: - En dag i helvete

Og hun skulle ønske at du hadde vært til samme etter denne med det kommentellet borten. Men hvorfor har ikke kvinnene sagt det frem dette før, hvis de har opplevd så store smerter? Det er et veldig godt spørsmål, og det er jo det spørsmål som forskerne har prøvd å finne ut. Kanskje er det så enkelt som at det er ingen som har spurt disse kvinne før, om hvordan de har opplevd denne type av bort.

Men undersøkelsen har også fått kritikk. For kvinnene i studien ble rekruttert på Facebook, og dermed mener noen at studien har tiltrokket seg kvinner som har hatt en spesielt ubehagelig opplevelse, og som har et sterk ønske å medle sine historie.

Men likevel, det som kommer frem, og som forstøtter blant jormødre, er at praksisen rundt av bort er ulik over hele landet.

Det er også en av de tingene som de ønsker å finne ut da, og gjør noe med jormorforbundet.

De har kartlag tilbudet og funket at det er ulike procedyrer for smertlindring, ikke bare fra sykehus til sykehus, men faktisk fra avdeling til avdeling.

Men noen sykehus er veldig opptatt av dette, og for eksempel Hegelands sykehus i Sannesjøen, der kan kvinner få gjennomført en medikamentell av bort på poliklinikken, og der tilbyr man morfin mot smertene hvis noen har det så vondt.

Og hvilke praksisendringer er det som nå skal gjøres eller som anbefales i denne rapporten?

Både i denne rapporten eller i studien, og ikke minst kvinnehelses utvalg som kom nå i vår, mener at kvinner som har eller skal gjennomføre en av bort må føles opp mye bedre.

Både når det gjelder hva slags metode de ønsker og smertlindring. Desuten så foreslår kvinnehelses utvalget at kvinner skal slippe egenandel når de skal til fastleggen eller på poliklinik for å få gjennomført en medikamentell av bort.

Fundene fra denne undersøkelsen er så overraskende at de nå skal gå i gang med større studier. Forskerne går nå videre med nye studier for å se på konsekvensene og hvordan kvinner har hatt dette rett av bortingrepp.

Og frem til det skjer, så er det viktig å huske på at hjemme bort med piller er et trygt alternativ for kvinner.

Og Tine, hva bør kvinner skal gjennomføre en av bort, forberedde seg på når de møter helsevesene?

De kan vite at de er inntil i uke toll. Selv kan velge hva slags type av bort de ønsker.

De aller fleste ønsker jo medikamentell av bort fordi den er enklere å gjennomføre.

Og det er egentlig et medisinsk fremskritt med denne type av bort.

Kvinne skal også vite at de skal ikke trenge å ha vondt. De kan være om smartestillende.

Og mitt personlige råd er ta med den ven, eller veninde, eller en annen som står den der, så du ikke trenger å gjøre dette helt oljene.

Du har hørt en podkast fra Aftenposten. Det var Tine Dommere som forklarte deg utfordringene mange opplever med hjemme bortter.

Denne episoden er laget av producent Fride Næsten Onsdag og meg Sinde Søholl.

Resten av forklart er Ola av Eggesvik, Philip A. Johannesborg, Jenny Førland og Anders Weberg.

Hva er det vi synes er morsom som prater om? Alt vi skroller på, ikke sant?

Og det liker vi prater om sammen, men også med våre fantastiske gjæster i POP-rådet.

Og sammen prøver vi å bli litt klokere, for litt mer ut av det vi har i Fidenet våre, og se om det kanskje også forteller noe om den verden vi lever i.

Hør på POP-rådet, hver tyst deg i podmi, eller i Aftenpostenappen.